

УДК 796.011.3(73)(091)(043.2)

Тягур Р. С.¹, Синиця А. В.², Маланюк Л. Б.³, Майструк А. М.⁴

¹ к.п.н., доц. КНУ ім. В. Стефаника

^{2,3} к.фіз.вих., доц. КНУ ім. В. Стефаника

⁴ асист. КНУ ім. В. Стефаника

ІСТОРИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ У США

Анотація. У роботі досліджено історичні передумови та особливості розвитку фізичного виховання і спорту у США на сучасному етапі. Розглянуто еволюцію освітніх моделей, роль державних і недержавних інституцій, вплив соціокультурних чинників та основні тенденції подальшого розвитку галузі.

Ключові слова: фізичне виховання, спорт, історія розвитку, сучасні тенденції.

Abstract. The paper examines the historical background and distinctive features of the development of physical education and sport in the United States at the present stage. The evolution of educational models, the role of public and non-governmental institutions, the influence of sociocultural factors, and the main trends in the further development of the field are considered.

Keywords: physical education, sport, history of development, contemporary trends.

Фізичне виховання і спорт у Сполучених Штатах Америки посідають особливе місце в суспільному житті та системі освіти. Вони розглядаються не лише як засіб зміцнення здоров'я населення, а й як важливий інструмент соціалізації, формування громадянських цінностей та національної ідентичності. Сучасний етап розвитку фізичного виховання і спорту у США є результатом тривалого історичного процесу, що поєднує традиції, інновації та вплив глобалізаційних процесів.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю осмислення американського досвіду з метою його можливого використання у вдосконаленні національної системи фізичного виховання в Україні.

Початковий етап формування системи фізичного виховання у США припадає на першу половину XIX століття. Значний вплив на становлення фізичної культури мали європейські гімнастичні системи, зокрема німецька та шведська, які були адаптовані до американських соціальних реалій [5].

У другій половині XIX століття фізичне виховання поступово інтегрується в шкільну освіту. Основний акцент робився на дисципліні, фізичній підготовці та моральному вихованні молоді. Водночас у цей період формується спортивна культура, пов'язана з розвитком змагальної діяльності, студентського спорту та перших професійних ліг.

XX століття стало вирішальним для інституціоналізації спорту у США. Після Першої та Другої світових воєн фізична підготовка населення розглядалася як чинник національної безпеки. Держава почала активно підтримувати програми фізичного виховання у школах і коледжах [3].

Важливу роль у розвитку спортивної системи відіграли університети. Саме в їхньому середовищі виникла потужна модель студентського спорту, яка згодом переросла у масштабну індустрію. Діяльність National Collegiate Athletic Association (NCAA) сприяла стандартизації змагань, захисту інтересів студентів-спортсменів та розвитку масового і елітного спорту.

Паралельно розвивався професійний спорт, який став важливою складовою економіки та масової культури. Телебачення та комерціалізація значно підвищили популярність спортивних подій.

На початку ХХІ століття фізичне виховання у США зазнало суттєвих змін, пов'язаних із новими соціальними викликами. Однією з ключових проблем стало зростання рівня гіподинамії та ожиріння серед дітей і підлітків. У зв'язку з цим фізичне виховання дедалі більше орієнтується на формування здорового способу життя, а не лише на спортивні досягнення [2].

Сучасні шкільні програми передбачають: розвиток рухової компетентності; формування мотивації до регулярної фізичної активності; ознайомлення з різними видами рухової діяльності; виховання соціальних навичок через командні види спорту.

Науково-методичне забезпечення здійснюється за участі профільних асоціацій та медичних установ, зокрема Centers for Disease Control and Prevention (CDC), які розробляють рекомендації щодо рухової активності для різних вікових груп [1].

Спорт у США є не лише засобом фізичного розвитку, а й важливим соціокультурним явищем. Масовий спорт активно підтримується через муніципальні програми, спортивні клуби та фітнес-центри. Значна увага приділяється інклюзивності, залученню жінок, осіб з інвалідністю та представників різних етнічних груп. Професійний спорт виконує функції соціальної інтеграції, формування моделей успіху та популяризації здорових цінностей. Разом з тим надмірна комерціалізація спорту породжує дискусії щодо етичних аспектів, збереження здоров'я спортсменів та балансу між бізнесом і гуманістичними ідеалами фізичної культури.

Незважаючи на високий рівень розвитку, система фізичного виховання і спорту у США стикається з низкою проблем: нерівний доступ до якісних програм різних соціально-економічних груп; скорочення навчального часу на фізичне виховання у школах; дефіцит кваліфікованих кадрів у деяких регіонах [4].

Перспективи розвитку пов'язані з: інтеграцією цифрових технологій у процес фізичного виховання; міждисциплінарною співпрацею освіти, медицини та соціальних служб; посиленням профілактичної спрямованості фізичної культури [2].

Система фізичного виховання і спорту у США сформувалася під впливом історичних, соціальних та культурних чинників. Сучасний етап характеризується орієнтацією на здоров'я населення, наукове обґрунтування та державну підтримку. Спорт виконує важливі освітні, соціальні та економічні функції в американському суспільстві. Подальший розвиток потребує подолання соціальної нерівності та збереження гуманістичних цінностей фізичної культури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вільчковський Е. С., Пасічник В. Р. Фізичне виховання в школах Сполучених Штатів Америки на сучасному етапі. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. 412 с.
2. Голуб П., Когут І., Маринич В. Розвиток фізичного виховання в Каліфорнії (Сполучені Штати Америки). Спорт. Освіта. Здоров'я. 2025. С. 90 – 110.
3. Лелека В. Особливості фізичного виховання в закладах освіти США: педагогічна наукова стаття. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2024. № 3 (137). С. 191-197.
4. Ричкова М. Особливості фізичного виховання в університетах США: теоретичний аналіз. 2016. № 4 (58). С. 55-63.
5. Турчик І. Х., Єрмолова В. М., Мацола Н. П. Шкільна система фізичного виховання та спорту в США (кінець XX – початок XXI ст.) Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. 182 с.